

niet weg dat zij allen toch die ervaringen gezamenlijk hebben moeten beleven. En wat nu met die mensen die op 10 mei 1940 diezelfde leeftijden hadden bereikt? Het is duidelijk dat we daarmee de verwarring alleen nog maar groter maken.

12 De belangrijke Duitse socioloog, Karl Mannheim, die zich in de jaren twintig van de vorige eeuw met dit probleem bezighield, ongetwijfeld naar aanleiding van de Eerste Wereldoorlog, stelde dat een generatie niet alleen door leeftijd wordt gemaakt, maar juist door bijzondere alles overheersende gebeurtenissen, zoals het uitbreken van de Eerste Wereldoorlog. Jonge mensen die zo'n gebeurtenis zouden doormaken, zouden hierdoor voor het leven getekend worden. Mannheim typeerde zo'n allesbepalende gemeenschappelijke beleving als een 'Polar-Erlebnis'.³ Veel oudere mensen zouden de betreffende gebeurtenis net zo aangrijpend vinden als de jongeren, maar ze zouden daardoor in het leven niet meer helemaal kunnen worden gevormd, simpelweg omdat ze al eerder intussen zulke ingrijpende gebeurtenissen hadden moeten doormaken, in dit geval bijvoorbeeld de Frans-Duitse oorlog van 1870. Zo zou men ook kunnen komen tot de jaren dertig-generatie, getekend door werkloosheid en crisis, tot de oorlogsgeneratie en tot de Vietnam-generatie.

Hierop doelde Blom in zijn rede, toen hij de oorlogsgeneratie beschreef. Voor die generatie was de oorlog van grote betekenis, maar voor de op haar volgende generaties niet meer of veel minder. Voor het geheel van de Nederlandse geschiedenis was die oorlog eigenlijk niet zo belangrijk, want allerlei politieke, sociale en culturele ontwikkelingen, die vóór de oorlog al waren ingezet, liepen na de oorlog gewoon door en werden door de bezetting nauwelijks onderbroken, terwijl bovendien maar weinig echt nieuwe zaken door de bezettingstijd op gang zouden zijn gekomen. Kortom: er was veel meer sprake van continuïteit dan van discontinuïteit. Blom meende dit vooral te kunnen aantonen met een verwijzen naar het verschijnsel 'verzuijing', dat al ver voor de oorlog was ontstaan en na de oorlog onafgebroken zou voortbestaan tot in de jaren zestig. Het was dan ook in die roemruchte zestiger jaren, dat Blom de diepe cesuur meende te moeten aanwijzen, die de Nederlandse geschiedenis van de twintigste eeuw in twee delen had gespleten.